

Historie pošty v Žehuni ke 140. výročí jejího trvání

V tomto domě čp. 5 sídlila pošta v letech 1922 - 2002

**Od 22. října 2002 je pošta umístěna v kulturním domě čp.11 -
v budově někdejšího Vaníčкова zájezdního hostince**

Historie pošty v Žehuni ke 140. výročí jejího trvání

Toto práce si klade za cíl nejen zaznamenat fakta vztahující se ke zdejší poště, ale také zachytit kolorit a atmosféru místa, doby, proměny a využití některých budov a částečně i života lidí žijících v naší obci

Prameny:

- **Protokoly ze zasedání obecních zastupitelů obce Žehuň 1878 - 1920**
- **Revizní kniha pošty Žehuň**
- **Kniha návštěv poštovního úřadu - založená 1.4. 1962**
- **Pamětní kniha pro obec Žehuň - I. díl**
- **Pamětní kniha obce Žehuň - II. díl**
- **Kronika obce Žehuň, okres Nymburk - III. díl**
- **Kronika obce Žehuň, okres Nymburk - IV. díl**
- **Kronika obce Žehuň - V. díl**
- **Žehuň a okolí 1137-1987 - sborník sestavený k oslavám 850. výročí obce**
- **Dokumentační materiály k uváděným kronikám**
- **Další fotografie pořízené při sestavování práce v červenci 2009**
- **Upřesňující informace paní Hany Králové, někdejší poštmistrové, později doručovaly, posléze mistrové odborného výcviku na učilišti v Kolíně**
- **Vzpomínky pamětníků: Marty Lohnické (1925) - dcery stárka ze mlýna
Růženy Hamáčkové (1925) - manželky listonoše
Marty Skalové (1946)- vnučky a dcery zaměstnanců pošty
Vlastimila Miláčka (1947) - syna poštmistra
Františka Tichého (1931) - vnuka a synovce zaměstnanců pošty
Františka Ševčíka (1928) - souseda čp. 22**
- **Zpráva o poště od současné poštmistrové paní Jany Urbanové**

Podle zápisu v Pamětní knize pro obec Žehuň - I. díl byla pošta v Žehuni založena roku 1869; bližší datum pisatel, řídící učitel František Šorm, v kronice neuvádí. Pan Zdeněk Krejčík z Horní Libchavy čp. 111 ve svém dopise, zaslaném poštovnímu úřadu v Žehuni v červenci 2009, upřesňuje datum založení žehuňské pošty na 20. červenec 1869, takže k tomuto datu je naše pošta stará přesně 140 let, jak také sám připomíná. Prosí mimo jiné o otisky razítka zdejší pošty s datem 20. 7. 2009 a zároveň projevil zájem seznámit se s její historií. Když mi 15. července 2009 poštmistrová paní Jana Urbanová dopis zapůjčila, odložila jsem všechny své plánované aktivity a pustila jsem se do práce. Postupně jsem pátrala v uváděných dokumentech, pořizovala další fotodokumentaci a dotazovala se pamětníků, protože zprávy o poště v Žehuni z let první republiky, z válečného období a z nejbližších následujících let jsou jen mizivé. Chybějí hlavně jména zaměstnanců pošty.

Prvním poštmistrem při vzniku pošty byl pan František Tlapák, z čp. 47, narozený 2. prosince 1846, zemřel 26. listopadu 1920. Pochován je na starém hřbitově v Žehuni u kostela sv. Gotharda. Do obvodu žehuňské pošty v době jejího vzniku patřily Žehuň, Stará Bář, Dobšice, Libněves, Dománovice, Polní Chrčice, Korce, Choťovice, Mirkovec a Sány. V roce 1932 se uvádějí už jen Žehuň, Stará Bář,

Dobšice s Libněvsí a Choťovice s Mirkovcem. Kronikářské zápisy neuvádějí do kdy poštu vedl, ale až do roku 1902 se jméno František Tlapák, poštovník, objevuje velice často v zápisech ze zasedání zastupitelů s uvedením nějaké jeho další funkce - radní, člen revizní, stavební či reklamační komise, teprve roce 1905 a 1906 u jeho jména nalézáme doplněk - bývalý poštovník.

Ze zápisů **Protokolů obecního zastupitelstva z let 1878-1920** se dovídáme kusé zprávy o počátcích žehuňské pošty. Pro autentičnost a neporušení koloritu té doby uvádím zápisy v původním znění, včetně pravopisných prohrěšků.

Zápis ze dne 12. května 1901 sděluje, že poštovník František Tlapák byl pověřen také tímto úkolem: „*Stran obecní váhy má být požádán p. poštovník, aby byl tak laskav, a klíče od ní u sebe ponechal uschovány. Za otevření váhy a upotřebení té samé má býti každý cizí povinen jemu 10 kr=20 h. k jeho ruce zaplatiti, z čehož není povinen nikomu účty skládat.*“

O tom, kde byla první pošta umístěna, kronikářské zápisy mlčí. V dalším zápise z 1. dubna 1905 opět čteme: „*Stran bytu pro poštu se vyjednává s ředitelstvím poštovním.*“

27. července 1910 zápis protokolu zastupitelstva v budě 2 uvádí - opět cituji doslovně i s chybami: „*Kam umístiti poštovní úřad - Pan farář V. Honzák pověřuje se úkolem jeti do Prahy a s panem Kasalickým o dalším pronájmu jeho domku pro poštu jednati. Kdyby ale toto nedopadlo ve prospěch obce, bude se hleděti vyzískat byt u pana Fr. Tlapáka. Mezitím ale musí býti vybráno respektive koupeno místo pro stavbu pošty případně i od p. Fr. Kvasničky. Poněvač byly uváženy nepříjemnosti poslední dobou ohledně pošty nastalé, jest velice nutné by se tato koupě co nejdříve uskutečnila.*“

Ani v tomto roce se v citovaném dokumentu nikde neuvádí, kde pošta vlastně sídlila, ani jméno tehdejšího poštovníka. Zato se začíná uvažovat a jednat o zavedení elektřiny a telefonu do obce. Na počátku roku 1911 zastupitelé se zavedením telefonní sítě v zásadě souhlasí a plánují jednu třetinu stavebních nákladů rozdělit na jednotlivé obce. Jednání o zavedení elektřiny provázelo zasedání zastupitelstva celých patnácti roků. Teprve zápis v prvním dílu obecní kroniky na straně 133 říká:

„*V roce 1924 provedla obec v celé obci elektrickou síť připojením na hlavní vedení z elektrárny Kolín nákladem 42 000 Kč. Přípojky do stavení musel provést každý sám svým nákladem. Transformátor postavil svým nákladem mlynář p. Alois Václavík již v roce 1915 na své zahradě pod mlýnem.*“

Z Revizní knihy pošty Žehuň, vedené od roku 1875, se dovídáme, že revize probíhaly v jejím počátku obvykle jednou ročně, někdy i ob dva roky. Zápisy byla psány německy kurentem, výjimku tvoří český zápis z roku 1899 za poštovníka Františka Tlapáka, dále český zápis pochází až z roku 1908; v té době už nevíme, kdo poštu vedl. České zápisy začaly až revizí provedenou 24. září 1917 a podepsanou: „*Rud. Procházka - c.k.vrch. pošt. komisař.*“

Zůstaňme ještě u této revizní knihy, kterou místní pošta používá dosud. Z válečné doby v ní existují pouze dva německé zápisy, jeden z 26. 2. 1943, druhý, zároveň poslední, z 16. 2. 1945. S daty blízkými se k dnešku kontrol přibývá. Rekordem je 11 kontrol v jednom z posledních roků. Škoda jen, že v nich nejsou pro úplnost uvedena též jména působících poštovníků.

Vraťme se však ještě k zápisu obecního představenstva z 25. dubna 1918, v němž se doslova uvádí: „*Předmětem je opatření místnosti pro poštovní úřad ze strany obce, jelikož bylo dáno na srozuměnou, že kdyby nebyl byt zajištěn, úřad poštovní byl by ze Žehuně přeložen. Vzhledem k naskytnutí této nutnosti, vidělo se obecní zastupitelství nuceno, poněvač vlastního domu obec k účelu takovému nemá a jiné vhodné místnosti se nenaskytují, dojednati se s p. Frant. Tlapákem a uzavřena s ním následovní Smlouva nájemní: Mezi panem Františkem Tlapákem, majitelem domu čp. 47 se strany jedné a obcí Žehuňskou se strany druhé stala se smlouva nájemní takto:*

1. *Pan František Tlapák pronajímá obci Žehuň od 1. října 1918 dům čp. 47 v Žehuni za roční nájemné 800 K - osm set K a veškeré daně. Nájem platí se čtvrtletně.*
2. *Obec zavazuje se dům i se vším příslušenstvím*
3. *po nájmu v tak dobrém a náležitém stavu jak ho přijala odevzdati a povstale škody slušně uhraditi. Menší opravy provádí obec svým nákladem.*

4. *Matce majitele domu a neb tomu, koho ona ustanoví přísluší právo na svobodný vstup do dvora, špýcharu, zahrady a k pumpě pro vodu po celý den. Též náleží jí polovina ovoce ze všech stromů.*
5. *Zahrada po stodolu a volný k ní přístup a východ dvorem patří k užívání matce neb koho ona ustanoví a za sebe vyšle.*
6. *Pro obě strany platí pololetní výpověď.*
7. *Majitel domu jmenuje svým zástupcem p. Fr. Šorma, říd. uč. v Žehuni. Tomu na potvrzení následující podpisy obce stran.
Fr. Tlapák, Fr. Novák, Jos. Chválovský, Fr. Kosina, Arnošt Volejník, J. Louka – starosta“*

2. ledna 1920 zapisovatel protokolů obecního zastupitelstva píše: „*Pan starosta má poštovnímu ředitelství v Praze nabídnouti kabinet ve školní budově ke zřízení telefonní státní centrály a zaručit ji pro ten účel na žádanou dobu 15 let.*“ Následující schůze 17. ledna odhlasovala zaplacení příspěvku za její instalaci.

Ve fotodokumentaci obecních kroniky existuje jedna kopie fotografie staré Žehuně, na níž mezi čtyřmi různými záběry je u jednoho domu nápis: „*C. k. pošta*“. Podle všech znaků odhaduji, že by se mohlo jednat dům na návsi čp. 19, v němž sídlil jeden z tehdejších zastupitelů, Arnošt Volejník, jehož podpisy nalézáme v **Protokolech ze zasedání obecních zastupitelů obce Žehuň 1878-1920** u zápisů z let 1910 až 1919. Nikde v kronikářských záznamech však zmínka o sídle pošty právě v tomto domě není. Je také nejasné, zda to bylo před pronájmem domu čp. 47 pana Františka Tlapáka nebo později. Chybí totiž zpráva o tom, zda sídlila pošta v pronajatém čp. 47 až do roku 1922. Podle zápisu v prvním díle obecní kroniky už ale přesně víme, že: „*V roce 1922 zakoupen od dědiců Tlapákových domek čp. 5 pro trvalé umístění pošty za 45 000 Kč.*“

V této budově setrvala pošta až do 22. října 2002, kdy se poštovní úřad přestěhoval z budovy čp. 5 do třech místností adaptované budovy č.p.11, která je od roku v majetku obce, využívá se také jako kulturní dům a je zde umístěna též obecní knihovna. O tom najdeme podrobné zprávy ve čtvrtém díle obecní kroniky.

Sledujme dále historii pošty v budově s čp. 5 a nahlédněme znovu do zažloutlých listů prvního dílu obecní kroniky, které uvádějí, že pošta v roce 1933 evidovala 59 rádiových koncesí, telefonní přípojku měly pouze kampelička, četnická stanice, mlýn a sádky. V roce 1935 počet telefonů nevzrostl, ale rádiových koncesí bylo 96, v roce 1938 už 139, o rok později 147.

Sborník Žehuň a okolí na straně 69 uvádí, že roku 1937 vystřídal odcházejícího poštmistra Přemysla Šimka František Korytenský.

V roce 1938, kdy se stupňovalo válečné nebezpečí, byla 21. května vyslána na měsíc do nedalekého místního lesa Kozí Hůra vojenská hlídka telegrafního pluku, a ta byla připojena polním telefonem na zdejší poшту.

Další historii žehuňské pošty, práci i život jejich zaměstnanců jsem čerpala ze vzpomínek pamětníků. Ty byly mnohdy tak živé a sugestivní, že si dovolím věnovat jim pro vykreslení tehdejší doby více místa.

Podstatnou část informací jsem získala od pana Františka Tichého, jehož dědeček Václav Vondruška z čp. 22, narozený 1.6.1879, dovážel před válkou poštu na nádraží do Libněvse poštovním vozem s jedním koněm. (Domek s tímto číslem je dnes částečně zbořen, jeho torzo požívají Ševčíkovi z čp. 124, kteří pozemek i s domkem před lety odkoupili, čp. 22 má bytovka, postavená jednotným zemědělským družstvem.) Po něm vykonával tuto práci jeho syn Bohuslav Vondruška (28.5.1913 – 9.4.1974). Poštu dopravoval zpočátku také koněm. Koník se jmenoval Julia a modrý poštovský vůz na každé straně opatřený červeným obrázkem trubky stával před domem pana Novotného čp. 24, to je naproti čp. 22, kde Vondruškoví bydleli. Na nádraží do Libněvse se jezdilo ráno pro poštu a odpoledne se tam pošta odvážela. Později jezdil pan Vondruška s valníčkem, posléze vlastním nákladním

autem. Pan František Tichý často svého strýce při dovážení a odvážení pošty na nádraží do Libněvse doprovázel. Dcera pana Vondrušky paní Marta Skalová si myslí, že její tatínek vozil poštu asi do padesátého roku. Po zřízení autobusové linky Žehuň-Poděbrady jezdil jako řidič autobusu. Bratr pana Bohuslava Vondrušky Václav Vondruška (3.9.1908-10.12.1966), nazývaný pošťák, byl nějaký čas listonošem.

Úsměvnou vzpomínku na odvážení pošty přidal také pan František Ševčík. Podle něho pan Vondruška jezdil s poštou často na poslední chvíli, mnohdy se už vlak blížil k nádraží. Protože strojvůdce to už znal, vlak přibrzdil a na opozdilce chvíli počkal.

Pan František Tichý vzpomíná také na poštmistra Františka Korytenského, který působil v Žehuni za války. V roce 1945 přebíral po něm poštu Bohumil Miláček. Podle slov pana Tichého mu prý místní občané v revoluci vyhrožovali šibenicí za údajnou spolupráci s gestapem. Prý ho zachránil tehdejší náměstek starosty František Kysilka, se kterým za války společně sestavovali hlášení pro německé úřady a odesílali zprávy, které však nikoho z obce nepoškodily. Zřejmě se jednalo o překlady zpráv do němčiny, protože ty se musely za války podávat nadřízeným úřadům německy. Obecní úřad v té době sídlil v levé části poštovní budovy čp. 5, pan Korytenský bydlel v služebním bytě na poště a ovládal němčinu.

Tady si dovolím odbočit od daného tématu ke své osobní vzpomínce na válečná léta, kdy jsem jako studentka učitelského ústavu v Kutné Hoře při svých sobotních a nedělních návštěvách rodičů v Žehuni také čas od času překládala tatínkovi do němčiny hlášení, která jako četník sloužící na stanici v Dlouhopolsku byl nucen podávat v němčině

Paní Marta Lohnická zase vzpomíná, že její tatínek Václav Doskočil, stárek v žehuňském mlýně, byl několikrát panem Korytenským požádán o kmotrovství pro některé z dětí pana poštmistra, a děti v jeho rodině bylo požehnaně. V době války mít za kmotra stárka bylo velmi výhodné, zvláště když pan Doskočil byl známý svou lidumilností. Takže dárek v podobě pytlíku s moukou jako jeden z doplňků této služby byl pro hladové krky požehnaním.

Podle a údajů pamětníků i z vlastních vzpomínek se mi podařilo zachytit též jména některých listonošů. Paní Růžena Hamáčková si vybavila, že její manžel Václav Hamáček (21.12.1905-18.6.1994) byl listonošem už v roce 1943, tedy už za poštmistra Františka Korytenského. Svoje sdělení potvrdila paní Hamáčková též německy psaným oddacím listem, kde je jméno ženicha Václava Hamáčka uvedeno jako „Briefträger“. Poštu roznášel střídavě v Žehuni, Choťovicích, v Dobšicích i na Hradčanech. Sloužil i za dalšího poštmistra Bohumila Miláčka a po odchodu do důchodu zpočátku ještě vypomáhal při roznášení pošty za poštmistrové paní Hany Králové. Jako vedlejší zaměstnání spravoval lidem ve vsi boty, a to i v důchodu. Nejeden místní rodina, včetně naší, jeho pečlivé služby ráda využívala, protože opravy prováděl nejen pečlivě, ale i okamžitě a ušetřila se cesta do opravny ve městě.

Poštministr Bohumil Miláček (10.4.1907 - úmrtí nezjištěno) přebíral poštu i s bytem od Františka Korytenského v roce 1945. Jeho manželka Vlasta Miláčková (23.12.1917 - 8.8.2002) působila u něho jako doručovatelka mnoho roků, a to i po roce 1971, kdy se na čas přestěhovali do Dobšic a poštu už vedla paní Hana Králová. Syn Bohumila Miláčka Vlastimil Miláček vzpomínal také, že za vedení pošty jeho otcem byl listonošem pro Choťovice pan Bulíček. Po odchodu do důchodu roznášel pan Miláček poštu ještě asi tři roky a potom nějaký čas pracoval jako vrátný na poště v Kolíně.

Někdejší poštmistrovou paní Hana Královou jsem kontaktovala při sestavování historie pošty pro webové stránky již v roce 2006. Náš tehdejší rozhovor se však opíral pouze o její nahodilé vzpomínky, takže udaná data nebyla naprosto přesná. Dnes 20. července 2009, jsem od ní získala informace podložené dokumenty, které upřesňují, že poštu od pana Bohumila Miláčka přebírala 1. června 1968. Protože její manžel byl v té době porybným, bydlela rodina nejdříve na sádkách čp. 3 a teprve v roce 1970, když místo sádeckého opustil, se stěhovali manželé do služebního bytu na poštu po Miláčkových. Ten obývali až do roku 1983, kdy se přestěhovali do nového domu čp. 241, který si mezitím postavili. Jejich odchodem končí byt na poště jako služební a do roku 1987 se v něm vystřídají tři různí nájemníci. Po dobu jejího působení na poště v Žehuni zajišťovala přivážení a odvoz zásilek Okresní správa pošt Nymburk, kde byla překládka. Na poštovním úřadu v Žehuni se pošta částečně

třídila, oddělily se zásilky pro okres, ostatní třídění se provádělo v Nymburce, další pak v Praze. Paní Králová uvádí, že od 1.5.1987 do 31.8.1995 působila na poště jako doručovatelka, když předala vedení pošty paní Haně Zezulkové z Dobšic. V roce 1995 opustila poštu v Žehuni definitivně a převzala místo mistrové odborného výcviku při Střední odborné škole a SOU spojů a elektrotechniky v Kolíně.

V druhém díle obecní kroniky na straně 19 čteme zápis z roku 1941: „Pro obecní úřadovnu zakoupen telefonní aparát, když byla na poště zřízena telefonní ústředna.“

V téže kronice na je straně 309 zachycen tento záznam z roku 1966: „ Ministerstvo pošta spojů zřídilo v naší obci automatickou telefonní stanici. Automat je umístěn v budově pošty v bývalém agitačním středisku.“

Podstatně více zpráv o žehuňské poště poskytuje třetí díl obecní kroniky. Dozvídáme se, že v roce 1977 má Žehuň 33 telefonních přípojek a že do jejího obvodu patří Žehuň, Choťovice, Dobšice a Hradčany. Na podzim roku 1978 byla dána do provozu veřejná telefonní budka, která se budovala při jarní brigádě v zahrádce před poštou. Roku 1983, kdy žilo v obci 495 obyvatel, evidoval poštovní úřad v obci 38 telefonních účastníků, z toho 3 linky byly v JZD.

Na straně 181 až 183 uvádí kronikářka vyčerpávající přehled odebíraných deníků a časopisů, jež pošta doručovala v roce 1983, zvláště v Žehuni a zvláště v Choťovicích, které v té době tvořily součást Žehuně. Z této obsáhlé zprávy uvádím:

Přehled odebíraných deníků v Žehuni a v Choťovicích

Název deníku	Žehuň	Choťovice
Rudé právo	91	20
Zemědělské noviny	47	27
Práce	10	4
Mladá fronta	11	4
Svobodné slovo	9	5
Lidová demokracie	11	2
Svoboda	28	15
Celkem odebíráno deníků	207	77

Týdeníků a časopisů pro Žehuň a Choťovice doručovala pošta 127 druhů, z toho 4 slovenské, 4 ruské a 1 německý. V Žehuni bylo 23 odběratelů týdeníku Nymbursko, Vlasta se dostala do 22 rodin, dětský časopis Ohníček docházel ve 13 exemplářích, Katolické noviny odebíralo 12 rodin, pro 10 zájemců docházely Národní výbory, Chovatel a ABC. Do Choťovic dovážela doručovatelka pro 19 zájemců Nymbursko a 10 Ohníčků pro školáky. Počet jednotlivých týdeníků a časopisů nižší než deset neuvádím. Přesná statistika je součástí kronikářského zápisu za rok 1983. V přehledu nejsou zahrnuty noviny a časopisy, které doručovala pošta do Dobšic a Hradčan.

Vyčerpávající zprávu o současném stavu žehuňské pošty v roce 1987 nám podává kronikářský zápis ve třetím díle obecní kroniky na straně 358 až 359: „Pošta je od svého vzniku trvale umístěna v budově čp. 5. Dnes zde pracuje pět pracovníků - 4 doručovatelky a vedoucí. V minulém roce došlo v obsazení pošty k několika změnám. Za doručovatelku Alenu Tanczosovou a Miroslavu Jarošovou nastoupila krátkodobě do odchodu na mateřskou dovolenou Bohdana Vyleťalová, a po ní Ludmila Tučková z Dobšic a Bohumila Sedláčková z Hradčan. Vedení pošty převzala po Haně Králové Hana Zezulková z Dobšic, která zpočátku pracovala na poště jako doručovatelka. Její pracovní doba trvá denně 8,5 hodin. Hana Králová doručuje v Žehuni a má včetně sobotního doručování čtyřicetihodinovou týdenní pracovní dobu. Ostatním doručovatelkám se počítá denně pět hodin na donášku - v Dobšicích Libuši Miláčkové a na Hradčanech Bohumile Sedláčkové. Pracovní doba Ludmily Tučkové v Choťovicích činí čtyři hodiny. Sobotní roznášku novin zajišťují studenti - v Choťovicích Hubert Pilař, na Hradčanech Petr Kozák. Pro veřejnost se úřaduje od 8 do 15 hodin, v sobotu od 7 do 8 hodin. V sobotu zajišťuje pošta telefon, telegraf a prodej tisku.“

V Žehuni je 40 telefonních účastníků, z toho 12 stanic podnikových. Platících televizních koncesí je v Žehuni 157, rozhlasových 145. Z 210 inkas vybírá pošta měsíčně 35 000 Kčs až 40 000 Kčs. Měsíčně vyplácí pošta 157 důchodů v částce 194 434 Kč. Průměrný důchod tedy činí 1 238 Kč. V Choťovicích je telefonní přípojka pouze do JZD. Okresní správa spojů plánuje další na rok 1988.

Kancelář pošty ve staré budově nevyhovuje prostorově a nemá ani sociální zařízení. Objevil se i návrh přemístit poštu do Dobšic a uvažovalo se též zakoupit vilku čp. 227, bývalou pozůstalost po Američanech Ouzkých, která je dnes v majetku Václava Moliče z Prahy. Okresní správa spojů však finance na starší domy neposkytuje. Nabízí ale až 400 000 Kč na stavbu nové budovy. V průběhu času vykrytalizoval návrh sdružit prostředky a umístit poštu do domu služeb.“

Další zápis z téhož roku na straně 376 uvádí, že v roce 1989 se má na náklady Okresní správy spojů Nymburk nákladem 50 000 Kč budova pošty opravovat.

Z roku 1993 cituji zprávu z téže kroniky ze strany 447: „Souhlas k úpravám dal MNV okresní správě spojů 10. března 1989 a práce byly ukončeny na sklonku roku. Původní jedna kancelář se rozšířila o další místnost pro doručovatelky. Zanikl tím bývalý služební byt pro vedoucího pošty, ale vycházelo se ze současného obsazení úřadu, kdy potřeba bytu už před několika lety pominula, když se bývalá vedoucí pošty paní Hana Králová přestěhovala do vlastní novostavby. Byt byl sice obydlen, ale ne pracovníkem spojů. Nákladem 50 000 Kčs získala pošta další kancelář, mříže do oken, sociální zařízení, vymalování a další vybavení. Náklady hradila okresní správa spojů. Práci prováděli převážně Karel Kudrle z čp. 242 a Bohumil Holan z čp. 55. Zbývající dvě místnosti bytu používá Jednatelství československé státní spořitelny.“

Ve čtvrtém dílu kroniky na straně 99 až 100 čteme: „Ve dnech 4. až 7. února (1993) se vyměňovaly na poště bankovky v hodnotách 100 a 500 korun za okolkované. Celá akce proběhla v klidu, bez čekání, za dohledu jednoho příslušníka policie. Podobně bezproblémově se vyměňovaly peníze v celých Čechách. Bezprostředně na to došlo od 8. února k oddělení měny České republiky a Slovenské republiky. Poštovní sazby mezi oběma státy zůstaly po celý rok nezměněny.

V březnu vyplácela pošta první zvýšené - valorizované důchody, v listopadu pak následovala druhá valorizace. Pošta v Žehuni vydává okolo 380 důchodů, a to činí měsíčně přes jeden milion korun.

V prvním pololetí se platilo starými okolkovanými i novými bankovkami hodnotě 200 korun a starými mincemi. V druhém pololetí se začaly postupně stahovat staré bankovky a mince a začaly přicházet do oběhu nové. Poslední nová bankovka v hodnotě 5 000 korun byla vydána v listopadu. Od října do konce listopadu se vyměňovaly známky a dopisnice označené nápisem Československo a v prosinci pak kolký.

Od 29. září se začaly prodávat kuponové knížky, známky a informační příručky pro druhou vlnu kupónové privatizace. Prodej se rozbíhal tak jako při první vlně zpočátku nejistě, ale konečné výsledky ukázaly opak. Prodej končil v prosinci. Bude na místě připomenout, že první vlna kupónové privatizace končila 19. prosince 1992.

V průběhu roku rozšířily všechny pošty služby Poštovní banky. I na poště v Žehuni je tedy možné nechat si založit knížku Poštovní banky, spořicí účty, běžné účty, vkladové listy. Letos se Československé spoje rozdělily na tři samostatné organizace: Českou poštu, Poštovní novinovou službu a Telecom.“ (Podrobnou zprávu o kabelizaci a výstavbě digitální ústředny Telecomu u zdravotního střediska čp. 6 v a další činnosti Telecomu najdeme ve čtvrtém dílu kroniky na str. 195, 209 i 324.)

„V roce 1993 se interiér pošty maloval, instalovala se nová přepážka a upravovalo se sociální zařízení. Náklady na rekonstrukce se odečítaly z nájemného. Nová nájemní smlouva s Telefonem se má uzavřít k 1. lednu 1994 a s Českou poštou k 1. červenci 1994.“

V téže kronice se na straně 148 až 149 dočteme, že v roce 1995 vystřídala doručovatelku paní Hanu Královou paní Zdeňka Kudrlová a že od února vstoupily v platnost nové poštovní sazby, podle nichž se psaní frankuje 3,60 Kč místo dosavadních 3 Kč.

O činnosti pošty v roce 1996 kronika na stranách 176 až 177 říká: „Obvod žehuňské pošty tvoří obce Žehuň, Choťovice, Dobšice a Hradčany. V jednom úseku doručuje pí Věra Černá z Choťovic, a to v jednom úseku Žehuně a ve svém bydlišti, v další části Žehuně a ve svém bydlišti pí Bohuslava

Sedláčková z Hradčan, v Dobšicích a v části Žehuně pí Zdenka Kudrlová. Tyto tři doručovatelky dopraví měsíčně do 650 domácností průměrně 350 doporučených dopisů, 100 balíků, 200 poukázek a 4 200 novin a časopisů. Lidé si stěžují, že bývá pošta v úřední hodiny pro suplování vedoucí často uzavřena....V tomto roce byla vydána nová bankovka v hodnotě 2 000 Kč.

V obvodu žehuňské pošty činil v tomto roce (1996) průměrný důchod 4 500 Kč, nejnižší 697 Kč, nejvyšší 6 612 Kč. Jsou důchodci, kteří si nestěžují, protože byli zvyklí celý život žít skromně a kromě jídla a trochy tepla už dnes jiné požadavky nemají. Nikdo také u nás neztratil střechu nad hlavou, a tak pojem bezdomovec, který je dnes ve městech tak častý, naši občané zatím neznají.“

Při inventarizaci obecního majetku k 31.12.1997 byla budova pošty čp. 5 ohodnocena na 74 820 korun.

Zápis v kronice v roce 1997 na straně 201 uvádí: „Pošta v tomto roce opět zdražovala své služby. Od 1. dubna frankujeme dopis 4,60 Kč, balík, za jehož odeslání jsme dosud platili 20 Kč stojí dnes 25 korun, jedno slovo v telegramu 1,40 Kč + 22 Kč za odeslání. Je to už třetí zdražení za posledních pět let. Poštovní úřad býval v tomto roce opět pro nemoc, čerpání dovolené či školení vedoucí pí Hany Zezulkové často uzavřen. Občané na to reptali. Poslanci obecního úřadu vyslovily požadavek, aby byla pošta jeden den v týdnu otevřena do 17 hodin. To se však neuskutečnilo.“

O poště se roku 1999 píše v kronice na straně 244: „V obsazení a organizaci pošty došlo k několika podstatným změnám. Od srpna přešla dosavadní vedoucí pí Hana Zezulková z Dobšic jako zástupce vedoucího pošty do Poděbrad a na její místo nastoupila pí Jana Urbanová, která se přistěhovala do čp. 205 z Kladna. Od 1. září odešly doručovatelky pí Zdenka Kudrlová a pí Bohumila Sedláčková. Nahradily je pí Iva Horynová a pí Dagmar Dědková. Tyto dvě doručovatelky rozvážejí poštu novým služebním autem. Kromě rozvozu zásilek na Hradčany, do Choťovic a do Dobšic přebírají poštu i v úřadovně v Libici nad Cidlinou a rozvážejí ji do Opolan, Kanína a do Odřepes. V Žehuni doručuje poštu pí Věra Černá z Choťovic. Některé zásilky začaly přicházet také kurýrní poštou, byly však doručovány se značným zpožděním.“

Zakoupení budovy čp. 11 na stavební parcele 32/1 od paní Růženy Lepešové z Týniště nad Orlicí v roce 1999 za 330 000,- Kč znamenalo první krok k důstojnějšímu umístění pošty a zlepšení pracovního prostředí zaměstnanců.

Zápis ve čtvrtém dílu kroniky z roku 1999 na straně 232 říká: „Původní cena činila 380 000,- Kč. O objekt projevil zájem několik kupujících, byli mezi nimi i Čiňané. Bezprostředně po odkoupení, ještě na sklonku roku dal obecní úřad opravit střechu a vyměnit staré okapy. Podle finančních možností se má na opravách pokračovat.“

Protože dům čp. 11, zakoupený v roce 1999 obecním úřadem pro poštu, jeden z nejstarších v Žehuni, má bohatou vlastní historii, je mým rodným dome a váže mě k němu hluboké citové pouto, věnuji mu vlastní dokument nazvaný *Historie domu čp. 11.*

V roce 2000 přidělilo Ministerstvo místního rozvoje České republiky obecnímu úřadu na opravu domu čp. 11 dotaci 170 000,- Kč. Obecní úřad rozdělil práce na dvě etapy. První část prací předních místností budovy zadal obecní úřad firmě pana Jandy, jehož rozpočet činil včetně DPH 431 646,60 Kč. Práce byly zahájeny začátkem října. Nejdříve se opravovala vazba a ve dvou předních místnostech se vyměnila podlahová krytina, vsadila se okna, prováděla se elektroinstalace obkládaly se stěny. Průběžně probíhala jednání obecního úřadu se zástupci České pošty.

O samotném provozu pošty, která sídlí ještě stále v budově čp. 5, se v kronice roku 2000 na straně 267 píše: „Od 1. ledna se na dopis lepší známka za 5,40 Kč a na pohlednici za 5 Kč. Pošta se u nás nadále rozváží poštovním autem, přiděleným poště v minulém roce. Doručovatelku paní Ivu Hlušíčkovou vystřídal paní Vendula Krejčová. Dnem 1. července vstoupil v platnost nový zákon o poštovních službách č. 29/2000 Sb. Podle tohoto zákona se oddělily funkce České pošty a Ministerstva dopravy a Česká pošta se tak stala samostatným podnikem.

V tomto roce probíhala jednání obecního úřadu se zástupci České pošty o jejím možném přestěhování do nově rekonstruovaného domu čp. 11.“

Úryvek ze zápisu kroniky v roce 2001 na stranách 279 až 280 sděluje, že na počátku roku byly předány do užívání dvě loni renovované místnosti v čp. 11 pro kulturní středisko. Zápis pokračuje:

„V pracích druhé etapy se pokračovalo. Ze třech nabídek byla vybrána firma Stylstav pana Jiřího Školníka z Městce Králové. Původní rozpočet na vybudování sociálního zařízení a odpadové jímky ve výši 416 571 Kč byl vlivem prací navíc o 129 166 Kč přečerpán. Obecní úřad obdržel na tuto akci dotaci 200 000 Kč. V příštím roce se bude pokračovat na budování úřadoven pro Českou poštu, s níž byla sepsána Smlouva o smlouvě budoucí.“

O úpravě úředních hodin, pravidelném zdražování poštovních služeb a změně pro poštu v čp. 11 v roce 2002 říká kronika: *„Od dubna došlo ke změně úředních hodin. Dopoledne je pošta otevřena od 8 do 11 hodin, odpoledne od 14 do 16 hodin. Poštovní úřad se 22. října přestěhoval z budovy čp. 5 do adaptovaných prostor čp. 11 s novým moderním vybavením. Práce, na které byla vybrána firma F. Miláčka z Poděbrad, započaly 27. května. Česká pošta uvolnila na výstavbu 493 849 Kč. Celková cena činila 625 404,10 Kč. Nájemné za celý rok by mělo obnášet 15 356 Kč.“*

Od 1. září došlo celostátně ke zdražení některých poštovních služeb. Známková na normální dopis i pohlednici se zvýšila z 5,40 Kč na 6,40 Kč, za doporučený dopis do 20 gramů zaplatíme místo 14,40 Kč 17 Kč, za balík do dvou kilogramů jako dosud 26 Kč, za doporučený balík o 3 koruny více, tedy 35 Kč.“

Rok 2003, kronika IV. díl, strana 350: *„Česká pošta překvapila všechny, kteří platí na přepážkách sdružené inkaso. Od října se za dosud bezplatnou službu Sdruženého inkasa plateb obyvatelstva (SIPO) platí osm korun. Od listopadu stojí známka na dopis i pohlednici 6,50 Kč.“*

„V roce 2005 vyplácel poštovní úřad 246 důchodů. Poštu služebním autem do 30. září rozvážely paní Václava Krejčová a paní Dagmar Dědková.“

Ve zprávě o činnosti pošty za rok 2009 poštmistrová paní Jan Urbanová uvádí, že naše pošta se řadí podle počtu 642 domácností do skupiny tzv. malých pošt. Pracují zde kromě vedoucí ještě tři doručovatelky, které mají území rozděleno na tři doručovací okrsky. Do jejího obvodu patří Žehuň, Choťovice, Dobšice a Hradčany. V místním okrsku číslo 1 doručuje paní Věra Černá z Choťovic. Při těchto obchůzkách po Žehuni urazí na služebním kole 5,5 km a obejde asi 242 domácností. K doručování na okrsku číslo 2 a 3 se od roku 1999 používá služební auto Škoda Felicia. Doručovatelky paní Bohumila Modráčková z Dobšic a paní Martina Šípková ze Žehuně v Choťovicích, Dobšicích a Hradčanech navštíví asi 400 domácností a potom ještě doručují v Odřepsích, Opolanech a Kaníně, obejdou asi 381 domácností. Tyto obce patří do obvodu pošty Libice nad Cidlinou. Denně doručovatelky ujedou automobilem asi 54 km a ujdou pěšky přibližně 17 km. Zásilky ze Žehuně odváží auto České pošty na překládku do Nymburka II, kde se třídí a dopravuje do třídírny Praha-Malešice. Ráno také přeprava České pošty zásilky na poštu do Žehuně doručuje.

Kromě dříve uváděných služeb je dnes možné uzavřít též na poště v Žehuni prostřednictvím České pojišťovny havarijní pojistku motorových vozidel, získat penzijní připojištění u Českomoravského penzijního fondu nebo u Českomoravské stavební spořitelny uzavřít stavební spoření. Apost je zaveden od listopadu roku 1999, automatizovaná balíková dodejna od roku 2004.

Příloha dokumentů

Correspondenz-Karte.
Korespondenční lístek.

Adresse } *Jeho Blahorod. p. p.*
Adresa } *Alois Václavíkovi*

in
v *Lehuni*

(Böhm.)

Korespondenční lístek doručený na žehuňskou poštu v roce 1875 místnímu mlynáři panu Aloisu Václavíkovi čp. 2

v Chlumci 20. 5. 1875.
Jeho Blahorod.

Ja přicinou vstelení 1000 f. do
knih proti p. p. bude Vám přečten
poplatek. Poplatek ten jest však za-
placen již onym dřívějším za přeci-
nou vstelení 2000 f. ~~byl~~ poplat-
kem a proto počíte se obdrženi platbou
ke rozložení se mu opráti, neb když by
tak snad již byl zaplacen, jej zpět požadovati.
S. v. p. *Jud. J. J. J.*

Text na uváděném korespondenčním lístku

Vzhled domu čp. 19 v červenci 2009

Pomník na hrobu prvního žehuňského poštovníka Františka Tlapáka na starém hřbitově v Žehuni

**Dům rodiny Tlapákových čp. 47 pronajatý pro sídlo pošty v roce 1918 -
vzhled domu v červenci 2009, kdy je dům v majetku rodiny Navrátilových**

**Budova pošty v čp. 5 zakoupená od rodiny Tlapákových v roce 1922
se používala 80 roků - až do 22. října 2002**

**Současná pošta je od října 2002 umístěna v kulturním domě obecního úřadu
v čp. 11 - vzhled v červenci 2009**

Vstup do úřadovny pošty v Žehuni čp. 11

**Interiér současné pošty v čp. 11 v roce 2008 -
poštmistrová Jana Urbanová vede poštu v Žehuni od 15. července 1999**

**Obálka dopisu pana Zdeňka Krejčíka, v němž žádá informace
o poště v Žehuni**

Obálka s odpovědní zásilkou, kterou posílá vedoucí pošty paní Jana Urbanová panu Zdeňku Krejčíkovi

P.S. Zajímá mě též historie naší pošty. Víte-li, něco, nebo, znáte-li někoho, kdo se tímto zabývá, prosím moc, napište mi o tom. S pozdravem a s námi občasní, zda mi můžete, na post celou naši firmu, od kdy jste jako vedoucí u naší pošty, jak dlouho jste u pošty, dovozní okružní naší pošty dříve a nyní pro automatizaci a modernizaci, adresu naší pošty (p. budovy), datum rozdělení APOST, CN-LIKE, jméno představitel - to vedoucí - to před naším nástupem, prof. oblasť jejího - jeho vedoucí odd. ještě jednou nás prosím, pokud chcete, je již celá historie a prodlužte se na nás - ne malá částí poprvé, někdy rybníka z praměti, hlavní data a jména. Děkuji vám moc za promptu a rychlu, a také nám přijíždí dříve od nás s mnoha květinami a dárky, je tolik, co bychom rádi našli pošty.

Svoucí pozdraví Ključek Zdeněk
Hlavní Libehara 111
471 11 Hlavní Libehara

Okai zadatli alupně rybníka úspěchame dále;
tak on předních to hel, nehlíu to, může nurode. Děkuji

P.S. Zajímá mě též historie naší pošty. Víte-li, něco, nebo, znáte-li někoho, kdo se tímto zabývá, prosím moc, napište mi o tom. S pozdravem a s námi občasní, zda mi můžete, na post celou naši firmu, od kdy jste jako vedoucí u naší pošty, jak dlouho jste u pošty, dovozní okružní naší pošty dříve a nyní pro automatizaci a modernizaci, adresu naší pošty (p. budovy), datum rozdělení APOST, CN-LIKE, jméno představitel - to vedoucí - to před naším nástupem, prof. oblasť jejího - jeho vedoucí odd. ještě jednou nás prosím, pokud chcete, je již celá historie a prodlužte se na nás - ne malá částí poprvé, někdy rybníka z praměti, hlavní data a jména. Děkuji vám moc za promptu a rychlu, a také nám přijíždí dříve od nás s mnoha květinami a dárky, je tolik, co bychom rádi našli pošty.

Svoucí pozdraví Ključek Zdeněk
Hlavní Libehara 111
471 11 Hlavní Libehara

Okai zadatli alupně rybníka úspěchame dále;
tak on předních to hel, nehlíu to, může nurode. Děkuji

Text dopisu pana Zdeňka Krejčíka zaslaného na poštu v Žehuni

Zpracovala kronikářka obce Ludmila Tvrdíková
v červenci 2009

